WYMAGANIA EDUKACYJNE Z ETYKI

Szkoła podstawowa - klasy I-III

rok szkolny 2026/2027

Program nauczania	„Myślę, wybieram, działam”
Etap edukacyjny	I etap edukacyjny - klasy I-III szkoły podstawowej
Wymiar zajęć	1 godzina tygodniowo
Podręcznik	nie jest wymagany; materiały dobiera nauczyciel zgodnie z programem

Założenia dokumentu

- Wymagania mają charakter „poziomy”: opisują poziom opanowania większych obszarów wiedzy i umiejętności, a nie kolejne lekcje ani tematy.
- Kryteria dotyczą osiągnięć edukacyjnych. Nie obejmują zachowania ucznia, frekwencji, dyscypliny, prowadzenia zeszytu ani aktywności pozaszkolnej.
- Przedmiotem oceny nie są prywatne przekonania światopoglądowe ucznia ani zgodność jego osobistych poglądów z poglądami nauczyciela. Ocenia się rozumienie zagadnień, analizę sytuacji, argumentowanie, rozwiązywanie problemów i pracę z materiałem dydaktycznym.
- Ocena celująca oznacza bardzo wysoki poziom opanowania wymagań wynikających z realizowanego programu; nie wymaga wiedzy wykraczającej poza program ani udziału w konkursach.
- Wymagania na kolejne stopnie mają charakter narastający: wyższy stopień zakłada spełnianie wymagań niższych oraz większą samodzielność, poprawność, zakres i dojrzałość rozumowania odpowiednią do wieku ucznia.
- W niniejszym dokumencie przyjęto skalę: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny. Zasady bieżącego oceniania i klasyfikacji stosuje się zgodnie z przepisami dotyczącymi religii i etyki oraz statutem szkoły.

Zakres programu w klasach I-III

Kl. I: „Odkrywam dobro” • Kl. II: „Wybieram odpowiedzialnie” • Kl. III: „Rozmawiam, oceniam, działam”

Kryteria osiągnięć edukacyjnych - obszary 1-3

Poniższe kryteria stosuje się odpowiednio do zakresu treści przewidzianego dla danej klasy. Sformułowania opisują dominujący poziom osiągnięć ucznia; pojedyncze uchybienie nie przesądza automatycznie o obniżeniu oceny.

Tabela 1. Poziomy osiągnięć

Obszar kompetencji	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
1. Rozpoznawanie i rozumienie wartości oraz pojęć etycznych	Rozpoznaje w prostych przykładach dobro i zło. Z pomocą nazywa niektóre podstawowe wartości, np. szacunek, uczciwość, odpowiedzialność, życzliwość.	Poprawnie nazywa podstawowe wartości i podaje proste przykłady zachowań, które je wyrażają. Rozumie, że wybory mają konsekwencje.	Wyjaśnia własnymi słowami poznane wartości i pojęcia. Dostrzega związki między wolnością, wyborem, odpowiedzialnością i skutkami działania.	Bardzo dobrze rozumie treści programu. Porównuje wartości i zasady w różnych sytuacjach oraz zauważa, że czasem trzeba rozważyć więcej niż jedno dobro.	W pełnym zakresie rozumie wymagane treści. Samodzielnie porządkuje pojęcia, dostrzega subtelne różnice między sytuacjami i formułuje trafne uogólnienia odpowiednie do wieku.
2. Posługiwanie się językiem etyki i praca z tekstami kultury	Przy wsparciu rozpoznaje główny sens opowiadania, ilustracji, scenki lub krótkiego filmu. Używa podstawowych określeń: dobre, złe, sprawiedliwe, odpowiedzialne.	W typowych zadaniach wskazuje wartości obecne w tekście lub sytuacji. Używa poznanych pojęć etycznych na ogół poprawnie.	Samodzielnie wskazuje problem i wartości w opowiadaniu, obrazie lub sytuacji. Dobiera właściwe pojęcia i posługuje się nimi poprawnie.	Sprawnie porównuje bohaterów, decyzje i ich motywy. Precyzyjnie nazywa wartości oraz wykorzystuje tekst kultury do uzasadnienia odpowiedzi.	Swobodnie pracuje z materiałami przewidzianymi w programie, łączy ich sens z poznanymi pojęciami i samodzielnie formułuje trafne pytania oraz wnioski.
3. Analiza sytuacji moralnych i przewidywanie konsekwencji	Po naprowadzeniu wskazuje, co wydarzyło się w prostej sytuacji i kto odczuwa skutki działania. Formułuje prosty wniosek.	Rozpoznaje wybór bohatera lub uczestnika sytuacji, wskazuje podstawowe skutki i potrafi powiedzieć, co było właściwe lub niewłaściwe.	Samodzielnie analizuje typowe sytuacje: wskazuje motywy, osoby, których dotyczy decyzja, oraz przewiduje podstawowe konsekwencje.	Porównuje kilka możliwych rozwiązań, uwzględnia potrzeby i dobro różnych osób oraz przewiduje skutki bliższe i dalsze.	Przeprowadza pogłębioną, adekwatną do wieku analizę: rozpoznaje konflikt wartości lub interesów, porównuje konsekwencje i formułuje spójne wnioski.

Kryteria osiągnięć edukacyjnych - obszary 4-6

Tabela 2. Poziomy osiągnięć

Obszar kompetencji	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
4. Argumentowanie i dialog etyczny	Formułuje krótkie stanowisko. Z pomocą podaje jeden powód swojej oceny i stara się wysłuchać rozmówcy.	Przedstawia własne zdanie i uzasadnia je prostym, rzeczowym argumentem. Rozumie, że można się nie zgadzać bez obrażania innych.	Buduje uporządkowane uzasadnienie, odwołuje się do poznanych wartości i potrafi rzeczowo odpowiedzieć na odmienne stanowisko.	Formułuje spójną argumentację z kilku powodów, zadaje pytania, rozważa racje innych i potrafi skorygować swoją wypowiedź.	Prowadzi dojrzały jak na wiek dialog: waży argumenty i kontrargumenty, rozpoznaje ich mocne i słabe strony oraz formułuje dobrze uzasadniony wniosek.
5. Zastosowanie wartości i rozwiązywanie problemów	Rozpoznaje, do jakiej poznanej wartości odnosi się prosta sytuacja. Z pomocą wybiera możliwe właściwe rozwiązanie.	W typowych sytuacjach dobiera poznaną wartość lub zasadę i proponuje proste rozwiązanie, np. pomoc, przeprosiny, naprawienie szkody.	Samodzielnie stosuje poznane wartości do nowych, lecz typowych problemów. Uzasadnia wybór i przewiduje podstawowe konsekwencje.	Trafnie porównuje możliwe rozwiązania, uwzględnia dobro kilku osób, przewiduje konsekwencje i wskazuje sposób naprawienia szkody lub relacji.	Elastycznie łączy różne wartości i zasady, proponuje wyważone rozwiązania bardziej złożonych problemów przewidzianych programem i jasno je uzasadnia.
6. Samodzielność, refleksja i łączenie treści	Wykonuje proste zadania według wskazówek. Z pomocą łączy pojedyncze informacje i formułuje krótkie podsumowanie.	W typowych zadaniach pracuje z częściową samodzielnością. Łączy informacje z jednego obszaru i wyciąga podstawowy wniosek.	Pracuje samodzielnie w większości typowych sytuacji. Łączy treści z kilku tematów i tworzy logiczne podsumowanie.	Wysoki poziom samodzielności pozwala mu łączyć treści z różnych obszarów, dostrzegać związki między wartościami i tworzyć przemyślane podsumowania.	Wykazuje bardzo wysoki poziom samodzielności odpowiedni do wieku: twórczo porządkuje treści programu, dostrzega nieoczywiste związki i formułuje spójną refleksję.

Zakres odniesienia wymagań w poszczególnych klasach

Zakres poniżej ma charakter ramowy. Nie jest rozkładem materiału ani listą tematów do zaliczenia; wskazuje kontekst, w którym stosuje się wspólne kryteria z tabel 1-2.

Klasa	Część programu	Główne konteksty kompetencji	Szczególny akcent
I	„Odkrywam dobro”	Dobro i zło w codziennych sytuacjach; podstawowe wartości; wybór i konsekwencje; szacunek dla siebie i innych; prawa i obowiązki ucznia; współpraca, pomoc i przeciwdziałanie wykluczaniu; troska o przyrodę i zwierzęta; rozmowa o wartościach na podstawie tekstów kultury.	Rozpoznawanie wartości, nazywanie ich i podawanie prostego uzasadnienia.
II	„Wybieram odpowiedzialnie”	Godność osoby; wolność i jej granice; odpowiedzialność za wybór; naprawianie szkody i przepraszanie; zasady we wspólnocie; dobro i zło w opowiadaniach i życiu; szczęście a przyjemność; szacunek dla wartości i symboli ważnych dla innych.	Łączenie wolności z odpowiedzialnością i przewidywanie skutków wyborów.
III	„Rozmawiam, oceniam, działam”	Intencje, działanie i skutki; uczciwość, prawdomówność i zaufanie; sprawiedliwość; odwaga moralna i solidarność; reagowanie na krzywdę; konflikt, pojednanie i naprawa relacji; normy, dobro wspólne, środowisko; argumentowanie na podstawie tekstów kultury.	Samodzielniejsza analiza problemu, porównywanie rozwiązań i uzasadnianie stanowiska.